

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu M.B.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu
15 października 2023 r.

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 21 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2023 r. M. B. wniosła protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r. „z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom”, mającego zmasowany charakter na terenie całego kraju.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że posiada wiedzę bezpośrednią oraz z serwisów społecznościowych, iż w lokalach OKW nie wydawano kart

referendalnych, a także pytano biorących udział w referendum o liczbę kart do wydania, jak również prowadzono głosowanie po zamknięciu lokali wyborczych o godzinie 21:00, podczas nieprzedłużenia godzin głosowania i ujawnienia sondażowych wyników wyborów. W proteście skarżąca podniosła także, że do lokali wyborczych dowożono obywateli, głównie młodych, dla pozyskania dodatkowych głosów na partie opozycyjne. Jak wskazała skarżąca, PKW nie przekazała stanowczego komunikatu, że głosowanie kończy się o 21:00, a przez jawne przyzwolenie na otwarcie niektórych komisji obwodowych na terenie polski po godzinie 21:00 przyzwoliła na manipulacje wyborcze. Ostatecznie skarżąca podniosła, że jeden z kandydatów, podczas trwania ciszy wyborczej, na portalu internetowym nawoływał młodych by jechali do miejscowości gdzie kandyduje w celu oddania na niego głosów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak stanowi art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.

Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu jest ważność referendum, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i naruszenia ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczące głosowania, ustalania wyników głosowania lub ustalania wyników samego referendum.

Ponadto z wyżej przytoczonych przepisów wynika, iż obowiązkiem wnoszącego protest, zgodnie z przepisami ustawy o referendum ogólnokrajowym i odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu wyborczego, jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w ustawie o referendum ogólnokrajowym, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty.

Sąd Najwyższy analizując wniesiony protest doszedł do przekonania, że nie spełnia on wymogów z art. 241 § 3 k. wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o. Skarżąca kwestionując ważność referendum, jako przyczynę jego nieważności wskazała przestępstwo przeciwko wyborom, jednakże aby zakwestionować wynik referendum ogólnokrajowego powinna przedstawić zarzut przestępstwa przeciwko referendum mający wpływ na głosowanie, ustalenie wyników głosowania lub wyniku referendum. Niezależnie od powyższego choć skarżąca wskazywała na możliwość popełnienia przestępstwa nie sformułowała w tym zakresie adekwatnego zarzutu, jak również nie przedstawiła i nie wskazała dowodów, na których by go oparła. Podkreślić przy tym należy, że nie jest rolą Sądu Najwyższego zastępowanie skarżącego w formułowaniu lub domniemywaniu możliwych do podniesienia zarzutów oraz wskazywanie lub poszukiwanie potencjalnych dowodów.

Niezależnie od powyższego protest skarżącej ma charakter *par excellence* abstrakcyjny. Z protestu nie wynika, aby skarżąca doświadczyła jakichkolwiek nieprawidłowości, jednak z doniesień medialnych dowiedziała się o wadliwym postępowaniu organów wyborczych i osób biorących udział w głosowaniu, jakie miały wystąpić na terenie całego kraju. Tymczasem protest nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa w skali całego kraju, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest. Abstrakcyjny protest jest niedopuszczalny i podlega pozostawieniu bez dalszego biegu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 132/19; 10 czerwca 2020 r., I NSW 26/20).

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb.

Z uwagi na fakt, iż protest skarżącej nie zawiera zarzutów i dowodów, jak również pozostaje abstrakcyjny, podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.

[ms]

[ał]